LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRO
Į S A K Y M A S

DĖL VALDYMO REIKALAVIMŲ NUSTATYMO IR KONTROLĖS INSTITUCIJŲ, ATSAKINGŲ UŽ JŲ VYKDYMO KONTROLĘ, PASKYRIMO

2008 m. sausio 16 d. Nr. 3D-23
Vilnius

Vadovaudamasi 2003 m. rugsėjo 29 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1782/2003, nustatančiu bendrąsias tiesioginės paramos schemų pagal bendrą žemės ūkio politiką taisykles ir nustatančiu tam tikras paramos schemas ūkininkams bei iš dalies pakeičiančiu Reglamentus (EEB) Nr. 2019/93, (EB) Nr. 1452/2001, (EB) Nr. 1453/2001, (EB) Nr. 1454/2001, (EB) Nr. 1868/94, (EB) Nr. 1251/1999, (EB) Nr. 1254/1999, (EB) Nr. 1673/2000, (EEB) Nr. 2358/71 ir (EB) Nr. 2529/2001 (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 40 tomas, p. 269) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2007 m. spalio 29 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1276/2007 (OL 2007 L 284, p. 11), 2005 m. rugsėjo 20 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai (OL 2005 L 277, p. 1) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2006 m. gruodžio 19 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2012/2006 (OL 2006 L 384, p. 8), bei atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. 1120 (Žin., 1998, Nr. 83-2327; 2001, Nr. 92-3215), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. vasario 13 d. nutarimo Nr. 189 „Dėl valstybės institucijų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai priemonių įgyvendinimą, paskyrimo“ (Žin., 2007, Nr. 22-839) 1, 2 ir 3.3 punktus,

1. T v i r t i n u Valdymo reikalavimus (pridedama).

2. N u s t a t a u, kad:

2.1. Nacionalinė mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos atsakinga už šių reikalavimų laikymosi kontrolę:

2.1.1. laukinių paukščių, natūralių buveinių ir laukinės floros, faunos apsaugos;

2.1.2. požeminio vandens apsaugos nuo taršos;

2.1.3. nuotekų dumblo naudojimo;

2.1.4. vandenų apsaugos nuo taršos nitratais;

2.1.5. augalų apsaugos produktų naudojimo.

2.2. Lietuvos Respublikos valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba atsakinga už šių reikalavimų laikymosi kontrolę:

2.2.1. ūkinių gyvūnų ženklinimo ir registravimo;

2.2.2. maisto ir pašarų saugos;

2.2.3. ūkinių gyvūnų sveikatos;

2.2.4. ūkinių gyvūnų gerovės.

ŽEMĖS ŪKIO MINISTRĖ KAZIMIRA DANUTĖ PRUNSKIENĖ

SUDERINTA
Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos
2008-01-03 raštu Nr. B6-(1.19)-5

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2008 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. 3D-23

VALDYMO REIKALAVIMAI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Valdymo reikalavimai (toliau – reikalavimai) nustato laukinių paukščių, natūralių buveinių bei laukinės floros ir faunos apsaugos, požeminio vandens apsaugos nuo taršos, nuotekų dumblo naudojimo, vandenų apsaugos nuo taršos nitratais, saugaus augalų apsaugos produktų naudojimo, ūkinių gyvūnų ženklinimo ir registravimo, maisto ir pašarų saugos reikalavimų, ūkinių gyvūnų sveikatos ir gerovės normų įgyvendinimą.

2. Reikalavimai parengti vadovaujantis 2003 m. rugsėjo 29 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1782/2003, nustatančiu bendrąsias tiesioginės paramos schemų pagal bendrą žemės ūkio politiką taisykles ir nustatančiu tam tikras paramos schemas ūkininkams bei iš dalies pakeičiančiu Reglamentus (EEB) Nr. 2019/93, (EB) Nr. 1452/2001, (EB) Nr. 1453/ 2001, (EB) Nr. 1454/2001, (EB) Nr. 1868/94, (EB) Nr. 1251/1999, (EB) Nr. 1254/1999, (EB) Nr. 1673/2000, (EEB) Nr. 2358/71 ir (EB) Nr. 2529/2001 (OL 2004 m. *specialusis leidimas,* 3 skyrius, 40 tomas, p. 269) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2007 m. spalio 29 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1276/2007 (OL 2007 L 284, p. 11), 2005 m. rugsėjo 20 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai (OL 2005 L 277, p. 1) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2006 m. gruodžio 19 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2012/2006 (OL 2006 L 384, p. 8), bei atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. 1120 (Žin., 1998, Nr. 83-2327; 2001, Nr. 92-3215), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. vasario 13 d. nutarimo Nr. 189 „Dėl valstybės institucijų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai priemonių įgyvendinimą, paskyrimo“ (Žin., 2007, Nr. 22-839) 1, 2 ir 3.3 punktus.

3. Šie reikalavimai taikomi subjektams, siekiantiems gauti paramą iš Europos Sąjungos ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų, kurių administravimo arba įgyvendinimo taisyklėse nurodyta jų laikytis.

4. Reikalavimuose vartojamos sąvokos:

Atrajotojas – poranagis žinduolis, kuris beveik nesukramtytą pašarą nuryja, atryja, sukramto ir vėl nuryja.

Atsekamumas – galimybė visais produkto tvarkymo etapais surasti arba atsekti maisto produktą, pašarą, gyvūną arba į maistą ar pašarą skirtą ar numatytą dėti medžiagą, asmenis, turėjusius kontaktą su gyvūnu ar tvarkomu produktu.

Augalų apsaugos produktai – veikliosios medžiagos ir jų turintys preparatai, naudotojui tiekiami tokios sudėties ir formos, kokios jie buvo pagaminti, ir skiriami:

1) augalams ar augaliniams produktams apsaugoti nuo visų kenksmingųjų organizmų arba užkirsti kelią tokių organizmų veikimui tiek, kiek tokios medžiagos ar preparatai nėra apibūdinami kitaip;

2) veikti augalų gyvybinius procesus, tačiau kitaip nei mitybinės medžiagos (augimo reguliatoriai ir pan.);

3) augaliniams produktams konservuoti, atsižvelgiant į tai, kiek tokioms medžiagoms ar produktams netaikomos specialios nuostatos dėl konservantų;

4) nereikalingiems augalams naikinti;

5) augalų dalims naikinti ar neleisti jiems augti taip, kaip nepageidaujama.

Augalų purkštuvas – mašina arba įtaisas pesticidų tirpalui ar skystoms trąšoms purkšti ant laukų arba augalų.

Daugiametė ganykla arba pieva – užsėtas daugiametėmis žolėmis arba natūralus nenaudojamas sėjomainoje penkerius ar daugiau metų žemės plotas gyvuliams ganyti, žolei ar šienui gauti.

Deklaruotas plotas – paramos paraiškoje nurodytų žemės ūkio naudmenų ar pasėlių laukų, už kuriuos žemės ūkio veiklos subjektas prašo išmokų, plotų suma.

Europos ekologinis tinklas „Natura 2000“ – Europos Bendrijos svarbos saugomų teritorijų bendras tinklas, susidedantis iš buveinių ir paukščių apsaugai svarbių teritorijų, skirtas išsaugoti, palaikyti ir prireikus atkurti natūralius buveinių tipus ir gyvūnų bei augalų rūšis Europos Bendrijos teritorijoje.

Galvijo pasas – dokumentas, kuriame įrašomi duomenys apie galvijo tapatybę ir jo laikytoją (-us), išduodamas galvijo laikytojui arba jo įgaliotam asmeniui.

Gyvulys – naminis gyvūnas: arklys, asilas, galvijas, avis, ožka, kiaulė.

Maisto tvarkymo subjektas – fizinis arba juridinis asmuo, kuris vykdo maisto tvarkymą. Juridinio asmens, tvarkančio maistą, struktūrinis padalinys prilyginamas atskiram maisto tvarkymo subjektui.

Natūrali pieva – savaime augantį, nearta ir nepersėta pieva.

Nuotekų dumblas – likutinis dumblas iš įrenginių, valančių buitines ar komunalines nuotekas ir kitas panašios sudėties nuotekas. Dumblui nepriskiriamos medžiagos ir elementai, sulaikomi grotose, sietuose, riebalų ir naftos gaudyklėse, smėliagaudėse, flotatoriuose ir pan. (šiukšlės, smėlis, riebalai, naftos produktai).

Pašarų ūkio subjektas – fizinis arba juridinis asmuo, įstatymų nustatyta tvarka gaminantis, laikantis, fasuojantis, pakuojantis, transportuojantis, naudojantis ir tiekiantis rinkai pašarus.

Profesionalusis naudojimas – veikla, kai augalų ir augalinių produktų kenksmingiesiems organizmams naikinti naudojami augalų apsaugos produktai, kuriuos galima įsigyti tik turint agronomo diplomą arba augalų apsaugos kursų baigimo pažymėjimą.

Sutartinis gyvulys (SG) – sutartinis vienetas, kuriuo nusakomas mėšlo šaltinis. Laikoma, kad vieno SG per metus išskiriamame mėšle yra 100 kg bendrojo azoto. SG atitinkantis skirtingų rūšių gyvūnų skaičius pateiktas Aplinkosaugos reikalavimų mėšlui tvarkyti, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2005 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. D1-367/3D-342 (Žin., 2005, Nr. 92-3434; 2007, Nr. 68-2689), priede.

Ūkinis gyvūnas – gyvūnas, laikomas ar veisiamas maistui, kailiui, vaistams ir kitai produkcijai gauti, darbo ir kitais tikslais.

Ūkinių gyvūnų apskaita – specialiame žurnale daromi įrašai apie laikymo vietoje esančius galvijus, tarp jų bizonus *(Bison bison* rūšis) ir azijinius buivolus *(Bubalus bubalus* rūšis), taip pat avis, ožkas, kiaules, jų išvežimą, atvežimą, paskerdimą, gaišimą ar kitokį netekimą ir prieauglio atsivedimą.

Ūkinių gyvūnų banda – vienoje ūkinių gyvūnų laikymo vietoje laikoma vienos rūšies ūkinių gyvūnų grupė, kuriai suteikiamas atpažinties numeris. Jei vienoje laikymo vietoje laikoma daugiau nei viena ūkinių gyvūnų banda, tai kiekviena iš jų turi būti atpažįstama pagal atskirą numerį.

Ūkinio gyvūno laikytojas – ne jaunesnis kaip 16 metų amžiaus fizinis ar juridinis asmuo, kuris yra ūkinio gyvūno savininkas ar jį laiko už atlyginimą arba nemokamai.

Ūkinių gyvūnų laikymo vieta – pastatas arba tuo atveju, kai ūkiniai gyvūnai laikomi lauke, bet kuri vieta, kur ūkiniai gyvūnai yra laikomi, auginami ir prižiūrimi.

Ūkinio gyvūno registravimas – ūkinio gyvūno duomenų įrašymas į nustatytos formos žurnalą ir kompiuterinę duomenų bazę.

Ūkinio gyvūno ženklinimas – specialių ausies įsagų su atpažinties įrašais įsegimas ūkiniam gyvūnui.

Žemės ūkio naudmenos – dirbamoji žemė, sodai, pievos, ganyklos, naudojamos arba tinkamos naudoti žemės ūkio augalams auginti.

Kitos šiame įsakyme vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jas apibrėžia Lietuvos Respublikos maisto įstatymas (Žin., 2000, Nr. 32-893).

II. LAUKINIŲ PAUKŠČIŲ, NATŪRALIŲ BUVEINIŲ IR LAUKINĖS FAUNOS, FLOROS APSAUGA

5. Deklaruotame plote, kuris yra Natura 2000 teritorijoje, esančios natūralios pievos ir ganyklos neturi būti apartos, persėtos kultūrinėmis žolėmis ar apsodintos mišku. Taikoma toms teritorijoms, kuriose šios veiklos yra draudžiamos.

6. Deklaruotame plote (jo dalyje), kuris yra Natura 2000 teritorijoje, žemės ūkio naudmenose neturi būti eksploatuojamos naudingosios iškasenos. Taikoma toms teritorijoms, kuriose ši veikla yra draudžiama.

III. POŽEMINIO VANDENS APSAUGA NUO TARŠOS

7. Draudžiama nuotekas, užterštas pavojingomis medžiagomis, nurodytomis Požeminio vandens apsaugos nuo taršos pavojingomis medžiagomis taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. rugsėjo 21 d. įsakymu Nr. 472 (Žin., 2001, Nr. 83-2906), I ir II priede, tiesiogiai išleisti į gruntinį vandenį.

IV. NUOTEKŲ DUMBLO NAUDOJIMAS

8. Deklaruotame plote naudojant nuotekų dumblą tręšimui, būtina turėti su regiono aplinkos apsaugos departamentu, kurio administruojamoje teritorijoje bus vykdomas tręšimas, suderintą tręšimo planą, parengtą pagal Nuotekų dumblo naudojimo tręšimui bei rekultivavimui reikalavimus, patvirtintus Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. 349 (Žin., 2001, Nr. 61-2196).

V. VANDENŲ APSAUGA NUO TARŠOS NITRATAIS

9. Gyvulių tankis deklaruotame plote neturi būti didesnis kaip 1,7 sutartinio gyvulio vienam hektarui žemės ūkio naudmenų.

10. Fermose, kuriose pagal Aplinkosaugos reikalavimus mėšlui tvarkyti, patvirtintus Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2005 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. D1-367/3D-342 (Žin., 2005, Nr. 92-3434), turi būti įrengtos reikiamos talpos mėšlidės, kuriose tilptų 8 mėnesių kiaulių ir paukščių mėšlas, o galvijų, arklių, avių ir kitų gyvūnų 6 mėnesių mėšlas.

VI. ŪKINIŲ GYVŪNŲ ŽENKLINIMAS IR REGISTRAVIMAS

11. Ūkinių gyvūnų laikytojas ir_ūkinių gyvūnų laikymo vieta (banda) turi būti registruota Ūkinių gyvūnų registro duomenų bazėje vadovaujantis Ūkinių gyvūnų registravimo ir ženklinimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. birželio 16 d. įsakymu Nr. 3D-234 (Žin., 2003, Nr. 60-2734; 2008, Nr. 5-176).

12. Ūkinių gyvūnų apskaitos žurnale ir Ūkinių gyvūnų registro duomenų bazėje turi būti nurodyti teisingi duomenys apie laikomus ūkinius gyvūnus.

13. Visi ūkyje laikomi galvijai turi turėti teisingai užpildytą galvijo pasą.

14. Ūkyje laikomi ūkiniai gyvūnai turi būti tinkamai ir laiku suženklinti ir užregistruoti.

15. Galvijai turi būti vežami su jų pasais.

VII. AUGALŲ APSAUGOS PRODUKTŲ NAUDOJIMAS

16. Asmenys, naudojantys profesionaliam naudojimui skirtus augalų apsaugos produktus, privalo turėti agronominio mokslo diplomą arba augalų apsaugos kursų baigimo pažymėjimą, išduotą Augalų apsaugos produktų įvežimo, sandėliavimo, prekybos ir naudojimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 3D-564 (Žin., 2004, Nr. 15-481), nustatyta tvarka.

17. Augalų apsaugos produktus leidžiama purkšti tik purkštuvais, turinčiais galiojančius purkštuvų pažymėjimus, išduotus Purkštuvų tikrinimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2001 m. birželio 19 d. įsakymu Nr. 199 (Žin., 2001, Nr. 55-1967), nustatyta tvarka.

18. Asmenys, naudojantys profesionaliam naudojimui skirtus augalų apsaugos produktus, žemės ūkio valdose turi naudoti tik registruotus augalų apsaugos produktus ir vesti jų apskaitos žurnalą pagal Augalų apsaugos produktų įvežimo, sandėliavimo, prekybos ir naudojimo taisyklėse nustatytą formą.

VIII. MAISTO IR PAŠARŲ SAUGA

19. Maisto tvarkymo ir pašarų ūkio subjektai turi būti registruoti ar patvirtinti teisės aktų nustatyta tvarka.

20. Maisto tvarkymo ir pašarų ūkio subjektai turi turėti įdiegtas ir įgyvendintas procedūras, pagrįstas RVASVT (Rizikos veiksnių analizė ir svarbių valdymo taškų sistema) principais. Pirminės maisto tvarkymo ir pašarų ūkio gamybos subjektai turi vadovautis Geros higienos praktikos ir Geros praktikos gairėmis, kurios skirtos konkrečiam sektoriui.

21. Maisto tvarkymo ir pašarų ūkio subjektai, gaminantys maisto produktus ir pašarus, juos laikantys, gabenantys, jais prekiaujantys ir naudojantys, turi teisės aktų nustatyta tvarka tvarkyti apskaitą ir saugoti apskaitos dokumentus.

22. Maisto tvarkymo ir pašarų ūkio subjektai turi atlikti produktų ženklinimą pagal teisės aktų reikalavimus.

23. Maisto tvarkymo ir pašarų ūkio subjektai turi turėti atsekamumo sistemą ir ją taikyti.

24. Maisto tvarkymo ir pašarų ūkio subjektai turi parengti ir vykdyti nesaugaus maisto ar pašaro pašalinimo iš rinkos procedūrą.

IX. ŪKINIŲ GYVŪNŲ SVEIKATA

25. Ūkinių gyvūnų laikytojas privalo pranešti teritorinei valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai apie kritusius galvijus, vyresnius nei 24 mėn. amžiaus, savo reikmėms skerdžiamus galvijus, vyresnius nei 30 mėn. amžiaus, ir apie galvijus, kuriems pastebėti centrinės nervų sistemos pažeidimai.

26. Atrajotojai negali būti šeriami gyvūniniais baltymais arba pašarais, kurių sudėtyje yra gyvūninių baltymų, išskyrus išimtis, numatytas 2005 m. rugpjūčio 5 d. Komisijos reglamente (EB) Nr. 1292/2005, iš dalies keičiančiame Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 999/2001 IV priedą dėl gyvūnų mitybos (OL 2005 L 205, p. 3).

27. Ūkyje turi būti pildomas veterinarinių medicinos produktų ir vaistinių pašarų, įsigytų pagal veterinarijos gydytojų receptus ir sunaudotų produkcijos gyvūnams, apskaitos žurnalas, parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus 2003 m. balandžio 18 d. įsakymo Nr. B1-390 „Dėl Veterinarinės medicinos produktų ir vaistinių pašarų, naudojamų produkcijos gyvūnams, apskaitos ir naudojimo kontrolės“ (Žin., 2003, Nr. 39-1808) nuostatomis.

28. Ūkinių gyvūnų laikytojas privalo nedelsdamas pranešti teritorinei valstybinei maisto ir veterinarijos tarnybai apie šių ligų: snukio ir nagų ligos, kiaulių vezikulinės ligos, mėlynojo liežuvio ligos, galvijų maro, smulkiųjų atrajotojų maro, epizootinės hemoraginės elnių ligos, avių ir ožkų raupų, vezikulinio stomatito, Tešeno ligos, žvynelinės ligos, Rifto slėnio

karštligės pasireiškimą.

X. ŪKINIŲ GYVŪNŲ GEROVĖ

29. Ūkinių gyvūnų laikymo vietoje turi būti pakankamas apšvietimas, kad bet kuriuo paros metu būtų galima juos apžiūrėti.

30. Ūkiniai gyvūnai turi būti šeriami jų fiziologines reikmes atitinkančiu pašaru, atsižvelgiant į jų amžių, svorį ir rūšį.

31. Ūkinių gyvūnų judėjimo laisvė, atsižvelgiant į jų rūšį, turi būti nevaržoma ir atitikti jų fiziologines ir etologines reikmes.

32. Veršelių laikymo vietos grindų danga turi būti tvirta ir neslidi, guoliui skirta vieta turi būti sausa ir neturinti neigiamo poveikio veršeliams.

33. Kiaulių laikymo vietos grindų danga turi būti tvirta ir neslidi, kad kiaulės galėtų nesunkiai atsigulti, pailsėti ir atsistoti.

_____